

Oude situatie

Gegevens

Naam: Radboudveste

Hoogte: 70 meter

Plaats: Utrecht

Oplevering: 1976

Functie: Woningen boven, kantoren onder

Architect: Bart van Kasteel († 1988)

Het is even zoeken naar de ingang van de hoge flat aan de Stationsstraat, de Radboudveste, waar we een inwonster interviewen. De mevrouw, we noemen haar voor het gemak Josje, blijft graag anoniem, al zullen de plaatselijke autoriteiten haar verhaal zeker herkennen. Ze zit al 6 jaar in de bouwherrie overdag en heeft 's nachts veel overlast van joelende, hard lachende en schreeuwende bezoekers van de feesten in Tivoli bij het naar binnen gaan en verlaten van het gebouw. En van gasten die tot zeer laat op de terrassen zitten bij Tivoli en Danel aan de Vredenburgkade en op de trappen aan het water tot soms wel 's ochtends 04.00 uur of later (de trappen zijn eigendom van de gemeente, maar die handhaaft niet). Er komen per avond zo'n 3000 mensen in Tivoli. Het geluid op de verdieping waar Josje woont, komt als een grote galm tegen haar flatgebouw. De ramen isoleren onvoldoende. Om zes uur komt de gemeente schoonmaken met een lawaaiig karretje en rond 6 uur, half 7 beginnen de bouwvakkers weer (voor 7 uur mag officieel niet gewerkt worden, maar wie houdt zich daar aan). Er is geen luchtventilatie in de hele flat, maar met open raam slapen is ook geen optie. Ze zou dolgraag, na zes jaren van deze overlast, eens willen slapen van 23.00 uur tot 7.00 uur 's ochtends.

Nieuwe situatie: Poortgebouw

Hoe het begon

Toen Josje hier introk, was het meer een koopflat voor senioren. Dat was voordat het om haar heen een bouwput werd. *“Die oudere mensen liepen op hun slofjes en dat lawaai buiten was er nog niet. Tivoli was er ook nog niet, heerlijk. En ik vond het fijn dat het hier zo licht is. Er komen hier nu ook mensen wonen met kinderen. Die maken ook lawaai, dat hoort bij het leven, die slapen ’s nachts. Afgezien van de treinen was het doodstil. Ik was blij met mijn balkonnetje. Er was geen vieze lucht, er werd niet gebouwd en de winkels waren vlakbij. Kortom: ik had een droomhuis gekocht dat zijn prijs waard was.”*

USTG: “Toen deze flat hier werd gebouwd, voldeed hij waarschijnlijk nog aan de eisen van toen, maar nu is alles anders.”

Josje: *“Luchtventilatie ontbreekt. Sommige mensen zien het belang daar niet van. Volgens een recent artikel in de Volkskrant bevat buitenlucht tegenwoordig zo veel fijnstof, dat het inademen ervan gelijkstaat aan het roken van vijf sigaretten per dag. De lucht binnen, zonder goed ventileren, is zelfs nog viezer.”*

Bouwlawaai

Tijdens het interview dringt voortdurend hinderlijk bouwgeluid de kamer binnen. Josje zit niet vaak meer op haar balkon, maar ze ontdoet het dagelijks van alle bouwstof. *“Nooit zal de gemeente zeggen: Zullen we eens een keer je ramen laten lappen? Want je kunt hier je naam schrijven in het stof op de balkonrailing. Dit is van één dag. Ik weet niet of dit fijnstof is, zou dat zo hoog komen? Met de balkondeur dicht wordt het hier veel te warm. Ook moet ik met open ramen slapen, anders word ik met hoofdpijn wakker.”*

Een plotseling ratelend lawaai maakt dat wij ons niet meer verstaanbaar kunnen maken. Als het afneemt, lacht Josje: *“Ik heb niet overdreven, toch? Dit hoor je ook af en toe ’s nachts. Dan gooien ze iets naar beneden en gaan dan gauw weg. Dan moet ik bewijzen waar dat vandaan komt, van welk bedrijf het is en wie het is geweest. Tegen de tijd dat ik aangekleed en beneden ben, is die auto alweer weg. Er schijnen hier ’s nachts twee mensen van Handhaving rond te lopen, en die horen dat allemaal niet.”*

USTG: “Dan zijn dat waarschijnlijk dove handhavers. Het moet via de rechter worden afgedwongen. Hoe kan iemand in godsnaam zeggen dat je overdrijft! Er bestaat ook nog zoets als mensenrechten en grondrechten.”

Wat we nu horen is 80 decibel. En 90 mag ook gedurende maximaal twee uur. Dan moest Josje haar huis uit als ze een telefoongesprek wilde voeren. Haar radio hoorde ze ook niet meer. Dat duurde van half 8 tot half 10. Ze kreeg dan op het geluid-appje van haar telefoon: ‘het is beter dat u dit vertrek verlaat’. Waar moest ze heen van half 8 tot half 10? De winkels zijn dan nog dicht. Ergens koffie gaan drinken? Ze stonden op een gegeven moment met drie vrouwen in de lift die hun huizen ontvluchtten.

Josje: *“Ik vlucht steeds mijn huis uit en ga wandelen, terwijl ik hier zou moeten kunnen wonen en me ontspannen. Ik ben blij dat ik nu bij jullie wat begrip tegenkom.”*

Tivoli

Het gaat ook niet eens om het bouwlawaai. Waar het dan wel om gaat? Schuin aan de overkant bevinden zich de westelijke in- en uitgang van Tivoli.

Josje: *“De mensen aan de Oudegracht, waar Tivoli eerst zat, hebben heel veel geklaagd vanwege geluidsoverlast. Toen zette de gemeente het gebouw hier neer en maakte het extra groot, dus nog meer mensen en lawaai. Met veel glas, stenen en aan het water een echte **klankput**. Het is heel idyllisch hoor, voor alle bezoekers van buitenaf, maar ik woon hier. Je zou denken dat de stad er is voor de mensen die er wonen, maar niet in deze gemeente. Deze stad is er voor mensen van buiten de stad en voor toeristen. Ach, ik ben niet echt boos op Tivoli, maar op de gemeente. Die mensen van Tivoli doen op hun manier een beetje hun best om geen overlast te geven. Het valt ook niet mee om een bedrijf te runnen waar soms 5000 mensen op een avond/nacht gehuisvest moeten worden en dan zijn een paar klagers van ondergeschikt belang. Ik zoek echter naar structurele oplossingen zodat ze die zorg van klagers ook niet meer hebben. Ze begrijpen het wel, maar daar koop je niks voor als dag in dag uit, jaar in jaar uit, je nachtrust ernstig wordt verstoord door gasten, die eerst in de rij staan om naar binnen te gaan en dan, na afloop van de concerten, nog lang na blijven hangen op het terras en op de stenen trappen langs het water. In de flat klinkt dat geluid veel harder dan beneden, omdat het geheel een klankput is met beton, stenen, glas en water. Mensen die hun handtekening hebben gezet onder dit project hebben blijkbaar geen aandacht besteed aan geluidsoverlast of vonden dat niet belangrijk genoeg omdat ze hier toch niet woonden. De bewoners van die nieuwere huizen (boven Zara aan het Vredenburg) met ventilatie en dubbele ramen klagen ook. De bezoekers lopen de hele nacht in en uit. Alleen al in zaal Ronda kunnen 2000 gasten. En dan is er nog een zaal met een capaciteit van 1000 bezoekers. Als alle zalen zijn uitverkocht, lopen er dus in één nacht meer dan 3000 mensen in en uit. Met de fietsers die hun fietsen overal in de buurt en vooral 's winters ook nog op het plein neerzetten i.p.v. in onze beroemde fietsenstallingen, is het soms onmogelijk wat uurtjes te slapen.”*

Josje trekt nu alleen de kar namens medebewoners, want de mensen die haar steunden, zijn wijselijk verhuisd. Samen met hen heeft ze gemeente Utrecht nog gevraagd een eind te maken aan het lawaai rondom Tivoli. Bijvoorbeeld door 's nachts de westelijke in- en uitgang van Tivoli af te sluiten. De politie komt niet eens meer als ze belt, want die zegt dat het structureel is en elke keer wel wat en dus moeten we het maar uitzoeken met Tivoli. Men vindt dat de bewoners zelf maar hun flat nog meer moeten isoleren van het smartengeld (3000 euro) dat zij ontvingen vanwege de jarenlange bouwoverlast. Maar daar is dat geld niet voor bedoeld. De gemeente moet zijn verantwoordelijkheid nemen, vindt Josje. Want het is de gemeente die een concertgebouw bouwt tegenover een woonflat, zonder tevoren de te verwachten overlast te laten berekenen.

Josje: *“Ik heb een e-mail rondgestuurd met de vraag wie er achter mij staan. Veel mensen werken en willen ook graag slapen, maar kunnen het vechten tegen Tivoli en klachten indienen bij de gemeente er niet bij hebben. Sommigen hebben de slaapkamer aan de andere kant en bovendien, hoe lager je woont, hoe minder last je ervaart. Na alle bouwlawaai overdag heb ik een goede nachtrust hard nodig. Wij strijden al sinds de opening van Tivoli tegen geluidsoverlast, die al heeft geleid tot meerdere verhuizingen van mensen die zich dat konden permitteren. Politie, handhaving en gemeente zijn op de hoogte, maar hun reacties zijn niet echt aardig, nietszeggend of van een ongelooflijke ontmoedigingspolitiek. In een gebied waar 6 dagen in de week van 07.00 - 23.00 uur en soms ook op zondag gebouwd mag worden en de overtredingen 's nachts meer*

regel dat uitzondering zijn, is af en toe slapen toch niet te veel gevraagd? Ze hadden de architect tot de orde moeten roepen toen hij met dat plan kwam. Ik ben naar de participatiegroep van het Zuidgebouw geweest, om te horen hoe de gemeente dat regelde. Ik heb toen nog gewaarschuwd voor het lawaai en gezegd dat daar afspraken voor moesten worden gemaakt, maar er werd niet naar me geluisterd. Ik zei tegen iemand van de gemeente: 'Voor de muziek van Tivoli ben ik niet bang. Dat hebben ze vast inpandig goed voor elkaar. Maar hoe is het met al die duizenden mensen die er naartoe gaan?' Hij antwoordde: 'Mevrouw, u ziet het veel te somber in'. Nou, het is veel erger dan ik had ingeschat. Hij zei zelfs dat ik dan maar niet in het centrum moet wonen. Toen ik vroeg waarom ze dan nog steeds woningen bouwen in het centrum, was het antwoord: 'mevrouw, die bouwen we hufterproof. Zij bouwen willens en wetens woningen in het centrum terwijl ze weten dat er overlast is. Je kunt praten als brugman... En al het zwerfvuil hier, patatverpakkingen die in de singel worden gegooid. Daar krijg je ratten van. En dan die brede stenen trappen langs het water, die zijn van de gemeente, niet van Tivoli. Die gaan daar geen mensen wegsturen. Ik heb meegemaakt dat ze er om half 8 's morgens nog zaten, terwijl ze om 6 uur naar buiten waren gekomen. Dat waren studenten. Van mij mogen ze die trap weghalen, het geeft alleen maar troep en herrie. Hoor, nu staan er weer een stel te schreeuwen, dit zijn er maar vijf, kan je nagaan, maar overdag kan ik dat wel hebben. En het stomme is, als ze gaan meten, dan mág dit. Ik heb alle gemeenteraadsleden aangeschreven. Daar kwam anderhalve reactie op. Ik scheld niet, ik leg het uit en vraag om begrip. Ik ben blij dat ze niet allemaal hebben geantwoord, maar ik had minstens gedacht dat elke partij wel iemand zou uitkiezen om te reageren. Alleen de Partij van de Dieren toonde begrip. En de PvdA, maar daar heb ik na de verkiezingen nooit meer iets van gehoord. Ze moeten mij niet vertellen dat ik nooit een klacht heb ingediend, want ik heb bij elk raadslid een klacht ingediend. Soms kan je nog beter één rij bezoekers hebben die snel naar binnen gaat – twee uur is snel – dan dat je de hele nacht wakker ligt. En nu komt er nog weer heel veel horeca bij! Hadden ze Tivoli maar op de Uithof gezet, dan waren we af van het probleem van fietsen en van al het geschreeuw. Studenten ook blij."

USTG: "Het moet vooral aantrekkelijk zijn voor mensen van buitenaf die met de trein komen. Sinds we deze stichting begonnen, zijn we erg geschrokken van het gebrek aan begrip bij de gemeente."

Josje: "Ik moest op een gegeven moment een brief sturen. Ik wist niet aan wie. Een meneer van de gemeente wilde hem wel doorsturen. Ik belde hem en zei: als u me nu het juiste adres geeft, hoeft u hem niet door te sturen. Dan moet je praten en nog eens praten, tot eindelijk iemand per ongeluk iets loslaat. Toen kreeg ik een gesprek met vijf gemeenteambtenaren die gingen over de vergunningverlening voor Tivoli en uiteindelijk kwam het erop neer dat ik 1-1-2 moest bellen. Dat is nota bene het nummer voor spoedeisende hulp en levensbedreigende situaties."

USTG: "Haha, nou is jouw situatie natuurlijk wel levensbedreigend, maar dan heel langzaam".

Josje: "Ik heb een soort haat-liefdeverhouding met Tivoli. Ze doen leuke dingen en ik ga regelmatig naar hun lunchconcerten. Maar zet de gemeente borden neer om fietsen te weren, dan zetten die gasten hun fietsen daar gewoon tegenaan. Je kunt niet met 5 of 6 handhavers 3000 mensen stil krijgen. Ik ben eens naar beneden gegaan en ik vond het er best gezellig, maar hierboven valt niet te wonen, want het geluid komt hier versterkt aan. Onze flat is gebouwd om te wonen, dus dat staat haaks op elkaar. Ik zeg: gemeente, isoleer en geef ons luchtventilatie en niet op onze kosten. Zorg dat er na elven 's avonds niet meer op die trappen wordt gezeten, sluit ze af, gebruik niet-weerkaatsend materiaal. De politie gaat er niet meer naartoe. Het wordt ook niet genoteerd. Ze zeiden: 'We zien nergens dat u geklaagd heeft.' Mijn mond viel open, want ik had, geloof ik, wel zestig keer geklaagd."

Een meneer van over de negentig hier in de flat sprak eens van achter zijn rollator: 'Niemand weet dat in dit gebouw mensen wonen, behalve de Belastingdienst.' De herrie 's nachts is niet hard genoeg om gehoorschade te geven, maar genoeg om niet te kunnen slapen.'

Verhuizen dan maar?

USTG: Zou jij je flat opgeven voor een expat als er goed voor wordt betaald?"

"Waar moet ik heen? Ik heb rugklachten. Hier is alles gelijkvloers en alles is in de buurt: winkels, ziekenhuizen. Dus hier kan je dus tot je 88ste blijven wonen. De gemeente wil toch ook dat mensen zo lang mogelijk thuis blijven wonen. Ze kunnen toch de Vredenburgkade met het terras van Het Gegeven Paard overkappen, zó dat het bij mooi weer overdag open kan. 's Avonds om 11 uur kan ie dan dicht en dan gaan de mensen onder die overkapping door naar de deur. Maar dat kost geld. Ik mag wel belasting betalen voor Tivoli waar ik 's nachts niet van kan slapen, voor een tramlijn die alleen wordt gebruikt door mensen van buiten Utrecht en voor een Stadhuis waar je door de bomen het bos niet ziet als je iemand nodig hebt. Maar alles wat wij als bewoners voorstellen, wordt meteen tenietgedaan. Een mevrouw zei laatst: Kom dan zelf eens met voorstellen, gemeente, hoe gaan jullie dat doen? Daar hadden ze geen antwoord op."

Andere grote projecten

Josje: *"De tramlijn naar de Uithof is duurder uitgevallen. En ook de Statenzaal van het Stadhuis wordt tonnen duurder. Die gaan ze nu weer opknappen, terwijl die nog zo nieuw is! En de restauratie van de Dom! En waarom moet hier zoveel horeca komen? Voor ons noppes."*

USTG: *"Amsterdam komt daar juist van terug. Daar zouden we van moeten leren. Utrecht wordt nu ook één groot openluchtmuseum voor toeristen."*

Josje: *"Je ziet het al gebeuren. Iemand zei: 'Utrecht doet het anders. Hier krijgen we goed toerisme.' Nou, toerisme is toerisme en extra lawaai."*

Parkeren

Josje: *"Als in die straat onder ons een loodgieter komt, mag die er maar tien minuten staan, anders krijgt hij een boete van 90 euro. Wij kunnen vaak vanaf de begane grond niet eens de deur meer uit met fiets of rollator omdat op de stoep allemaal auto's van de gemeente staan. Die krijgen géén boete en ze staan zelfs elke dag op onze 10-minuten-losplaats. Iemand die hier een badkamer heeft aangelegd, kreeg vijf boetes in vijf dagen tijd. Het is zo oneerlijk. Vroeger konden we buiten parkeren; mijn auto hoeft niet beschut te staan. Nu alles hier is volgebouwd, betaal je 200 euro per maand voor een overdekte parkeerplaats. Wie heeft dat?"*

Geluidsmetingen

Josje: *"Hoeveel lawaai mag je 's nachts maken? Er zijn ooit meters geïnstalleerd voor het bouwlawaai in een week dat er geen lawaai was, en daarna werden die weer opgehaald en begon het lawaai weer. Ik geloof nog steeds niet dat dat per ongeluk was. Dus ik vertrouw de gemeente niet meer. Er is ook een keer gemeten in opdracht van Tivoli. Daar is verder niets mee gedaan."*

Verzoek tot Handhaving

USTG: "Onze Stichting kan een Verzoek tot Handhaving voor je doen bij de gemeente en dit soort eisen daarop inzetten. Dan moet de gemeente reageren. Zo niet, dan spreekt de rechter zich uit en dat is bindend. Het kost je alleen de griffierechten. Dan krijgt de gemeente via de rechter officieel te horen dat ze moet handhaven. Met een dwangsom voor elke dag dat de gemeente zich niet aan de afspraken houdt. Als er steeds meer Verzoeken tot Handhaving binnenkomen bij de gemeente en als mensen zich ook voegen in die zaken, moet de gemeente wel gaan handhaven. Voegen houdt in dat meerdere mensen zich als belanghebbende bij dezelfde rechtszaak aansluiten. Dat scheelt ook in de kosten."

ASO-wet

USTG: "Er is nu de Wet Aanpak Woonoverlast, ook wel genoemd de ASO-wet. Die wordt in Utrecht niet geïmplementeerd in een algemene plaatselijke verordening. In onder meer Amsterdam, Leiden en Stichtse Vecht wél. Daarop moet de burgemeester dan maatregelen nemen. Wij willen dat met onze stichting gaan afdwingen, want het is raar om mensen hun rechtsmiddelen te onthouden."

Alles draait om geld

Josje: "Hier beneden zijn alleen nog kleding- en schoenenwinkels en restaurants, patat en ijs en vieze burgers. Het stinkt. Nu heeft Klépierre met door de gemeente goedgekeurde regels voor elkaar gekregen dat al die winkeliers, zoals de visboer en Bakker Bart, verplicht van 8 uur 's morgens tot 8 uur 's avonds open moeten zijn. Doen ze dat niet, dan krijgen ze boetes van zo uit mijn hoofd 1400 euro. Dat is gemeentebeleid. Klépierre is een groot buitenlands bedrijf dat heel HC bezit en dat het niet interesseert wat er hier in Utrecht gebeurt, en die heeft ook nog eens de huur van de winkels verdrievoudigd. Onze gemeente laat zijn oren hangen naar die Klépierre. Je kan beter een bever zijn, want die is beschermd en die mag je niet uit zijn omgeving verjagen, maar met mensen mag dat wel. Je wordt hier weggejaagd. Vroeger kon je hier doorlopen naar de markt. Maar de gemeente werkt ook averechts op het beleid van Tivoli.

Het heel late publiek van Tivoli ging aanvankelijk via de straatkant, de markt en de traverse naar de trein. Die route via de markt is gewijzigd door de gemeente en nu krijgen we extra mensen die door de klankput lopen, want Klépierre wil 's nachts geen bewaking meer zetten op dat laatste stukje traverse. Ik word er down van, depressief en krijg af en toe een kort lontje."

Horeca

Josje: "De horeca in de binnenstad mag 24/7 open zijn. Heel Utrecht mag 24 uur lawaai maken."

USTG: "Sloot alles maar om 02.00 uur, dat is laat zat."

Josje: "Dan heb ik nóg maar vijf uur slaap."

WOZ

USTG: "Kees van Oosten van onze stichting kan bezwaar voor je maken tegen je WOZ-beschikking op basis van verlies aan woongenot. Want waarom zou je betalen voor iets wat je niet hebt?"

Josje: *“Ja, maar dan sturen ze je vergelijkingen als die van appels met peren. De gekste woningen worden dan met die van mij vergeleken. Je kunt niet blijven vechten, ik ben regelmatig depressief hierdoor. Iets heel anders: bij Tivoli moeten ze nu dat rookhol dichtdoen, want dat is nieuw landelijk beleid. Dat betekent dat iedereen buiten gaat roken met veel lawaai. De mensen blijven toch roken, dus laat ze dat maar lekker in de rookholen doen. Mensen met kinderen moeten nu ook door die rook.”*

USTG: *“Het is een normale zaak dat je wilt slapen of in je tuin wilt zitten zonder herrie van anderen. We hebben nu een paar interviews gedaan en gezien dat de mensen niet weten dat ze eerst bij de politie moeten melden en dan ook nog bij de gemeente. Dat dat allebei moet omdat je anders geen dossier opbouwt.”*

Josje: *“Het is eigenlijk ook raar dat de gemeente voor je bepaalt hoeveel decibellen toelaatbaar zijn, terwijl jij er woont en het gaat om wat jij kunt verdragen. We hebben destijds allemaal mogen kiezen voor Bestemmingsplan A of B en daar herkent niemand zich meer in. Ik vind het filmpje zo goed op jullie site over die mevrouw die denkt dat ze goed slaapt, maar dan elektroden op haar hoofd krijgt. Dan zie je hoe ongemerkt toch haar slaap wordt verstoord. Net als mijn vriend, die ook zegt dat hij nergens last van heeft. Maar dan komt er zo’n dreun en dan begint hij te woelen en te snurken. Dat is hinder die je onbewust ondervindt. Je hersens gaan er anders door werken en je rust niet uit.”* (Zie het maandelijks USTG-archief van februari 2017: *Ziek van geluid*).

USTG: *“Wij willen graag meer mensen leren kennen die overlast ervaren, om aandacht te kunnen opeisen voor de fysieke en psychische effecten van geluidsoverlast. Slaapdeprivatie is zelfs een martelmethode. Mensen worden dan stelselmatig in hun slaap gestoord, tot ze breken. De gemeente lijkt echter wél te slapen. Als bewoner kan je het best blijven melden op de gemeentesite en bij de politie via nummer 0900-8844. Tot ze begrijpen dat het zo niet langer kan. De Hoofdinspecteur van Vergunningen, Toezicht en Handhaving krijgt die meldingen te zien. Dan is er nog het Buurtteam, in jouw geval Buurtteam Centrum. Dat zijn voornamelijk maatschappelijk werkers die weten waar je voor wat moet zijn en die je dingen uit handen nemen. Die hebben ook begrip.”*

Josje: *“Ik word wat ouder en ik ben zo moe. Ik heb het gevoel dat ik de laatste jaren hierdoor wel heel veel ouder ben geworden. Ik heb drie kinderen in mijn eentje opgevoed, naast een baan, dat ging me allemaal wél goed af. Maar hier ontmoet ik alleen maar tegenwerking en dat is zo vermoeiend. Ik ga aan mezelf twijfelen. Ben ik dan zo overgevoelig?”*